

Evaluatie kerngroep initiatieven periode 2015-2018

1. Aanleiding

De kerngroep initiatieven is voortgekomen uit het politiek beraad op 25 augustus 2015, waarin het thema overheidsparticipatie centraal stond. Ter voorbereiding op dit politiek beraad heeft de gemeenteraad de startnotitie overheidsparticipatie ontvangen. De startnotitie kwam voort naar aanleiding van het volgende: In het Raads- en Uitvoeringsprogramma doen raad en college uitspraken over overheids- en burgerparticipatie. De raad kiest in het raadsprogramma voor een gemeentebestuur met de volgende kenmerken:

1. De rolkeuze is overheidsparticipatie en dat vraagt om luisterend en dienend publiek leiderschap;
2. Gemeente stimuleert, verbindt en jaagt initiatieven aan;
3. Transparantie vraagt om nieuwe vormen van overheidsparticipatie.

In de startnotitie stonden een aantal adviezen beschreven om stappen te maken in Almelo met overheidsparticipatie. De kerngroep is voortgekomen uit het volgende advies:

- Topgroep met vertegenwoordiging van raad, college, ambtelijke top en ideeënmakelaar verantwoordelijk maken voor het faciliteren en ondersteunen van initiatieven die vanuit de samenleving bij de gemeente komen. Deze groep start met een 'kennismakingsronde'.

De kerngroep heeft zichzelf als doel gesteld initiatieven uit de stad te begeleiden, waarbij eigenaarschap blijft bij de initiatieven zelf. Raadsleden wensten voorts van nabij te ervaren hoe initiatieven werken. Daarnaast heeft de kerngroep willen experimenteren met vernieuwende besluitvormingsmethodes. De kerngroep is van mening dat zij kunnen zorgen voor:

- agendasetting: vragen van initiatiefnemers worden actief geadresseerd en besproken.
- Netwerk is de bron: de 'gemeente' kan personen en organisaties bij elkaar brengen, die buiten het bereik van initiatiefnemers liggen
- Het creëren van wederzijds vertrouwen kost tijd en leidt tegelijk tot voortgang van de initiatieven, voortgang die zonder interventie niet tot stand zou zijn gekomen.

De kerngroep is van 2015 tot 2018 bij vier initiatieven betrokken geweest: de eethoek, de speeltuin, de moestuin en het zelfregiecentrum. Daarnaast heeft de kerngroep met twee initiatieven geëxperimenteerd in andere vormen van besluitvorming / beeldvorming. Namelijk met Beter Besluit (casus Schuttenstraat) en het interactief politiek beraad met cliënten van Aveleijn (casus voorbereiding verkiezingen).

Deze evaluatie voorziet tevens in de vraag uit het seniorenoverleg d.d. 11-7-17:

6. Evaluatie kerngroep initiatieven en Beter Besluit

Er is draagvlak bij het seniorenoverleg om de kerngroep initiatieven voort te laten bestaan tot de gemeenteraadsverkiezingen. Gevraagd wordt of de kerngroep ook bij de betreffende initiatieven navraag wil doen over hun ervaringen met deze werkwijze. De ervaring van de initiatieven heeft geen haast, dit mag voor de verkiezingen.

Het seniorenoverleg zet vraagtekens bij de methode Beter Besluit. Dit heeft ook te maken met de onervarenheid van de begeleiders vanuit Beter Besluit.

Doelstelling

De kerngroep heeft als doelstellingen geformuleerd om een nieuwe gemeentelijke rol tot stand te brengen, waarbij burgers, bedrijven en instellingen zelf eigenaar blijven van hun initiatieven. De meerwaarde van de gemeente zit dan in het tot stand brengen van verbindingen. Dit komt tot stand door:

- a. Het begeleiden van concrete initiatieven uit de stad
- b. Het experimenteren met nieuwe vormen van besluitvormingsmethodieken

2. Vergaderingen en samenstelling

Aantal keer vergaderd: 3 maal in 2015, 4 maal in 2016 en 3 maal in 2017 en twee maal in 2018.

De leden van de kerngroep zijn: Johan van Loon (voorzitter, LAS) Louis Kampman (LAS), Jorien Geerdink (PvdA), Frits Akse (SP), Edith van den Ham (VVD), Bert Hummels (LA).

3. Activiteiten

Om de doelstellingen te bereiken heeft de werkgroep de volgende activiteiten ondernomen:

a. Begeleiden concrete initiatieven

1. De Moestuin. Isandra Dunhof is initiatiefnemer van de 'Moestuin'. Dit idee is voortgekomen uit de raadsexpeditie van 18 september 2015. Het idee van de Moestuin is dat een bedrijf een gezin adopteert dat in armoede leeft en hiervoor een toegang creëert tot een nieuwe omgeving; 'Iedereen heeft soms een kruiwagen nodig'. De kerngroep heeft de initiatiefnemer van de Moestuin verder geholpen door in gesprek het initiatief te doorgronden, bestuurlijk te ontsluiten en met de gemeentelijke organisatie te verbinden.
2. De Eethoek. Er heeft een gesprek plaatsgevonden tussen de leden van de kerngroep en de initiatiefnemer van de Eethoek. In dit gesprek is met de initiatiefnemer meegedacht over de mogelijkheden van de Eethoek. Initiatief heeft weinig follow-up gekregen. De Eethoek is uiteindelijk geland bij het Sportbedrijf.
3. De Speeltuin. Er zijn verschillende gesprekken geweest met het bestuur van de Speeltuin en de kerngroep. De voortgang van het contact heeft enige tijd vertraging opgelopen omdat er geen inzicht kwam in de financiële situatie van de Speeltuin. Ambtelijk is inzet gepleegd om de cijfers goed geordend te kunnen presenteren. Na overdracht en bespreking van de cijfers is contact geïnitieerd met het NUSO. Er heeft een gesprek plaatsgevonden tussen het NUSO, het bestuur van de speeltuin en de stadsdeelcoördinator om te beoordelen op welke manier hulp nodig en geboden kan worden. Er komt een vervolgspraak waarin het NUSO de hulpvraag verder gaan concretiseren. Op moment van evaluatie is het vraagstuk van de speeltuin nog actueel en is ambtelijk opgepakt.
4. Zelfregiecentrum. Er heeft een kennismakend gesprek plaatsgevonden met de initiatiefneemster van het zelfregiecentrum; Chantal Soepboer. In dit gesprek is met haar meegedacht over de vervolgstappen. Er is een korte lijn ontstaan tussen de initiatiefnemer en de gemeente. De initiatiefnemer maakt gebruik van de korte lijnen en wordt laagdrempelig geholpen. Eind 2017 heeft de gemeente een informele bijeenkomst georganiseerd tussen het zelfregiecentrum en een tweetal andere partijen. De organisaties werken sinds 2018 nauwer samen. Het zelfregiecentrum kan hierdoor in de samenwerking sneller stappen zetten.

b. Experimenteren met nieuwe vormen van besluitvormingsmethodieken

1. Beter Besluit: Op 13 december en 1 maart is op initiatief van de Kerngroep geëxperimenteerd met de methode 'Beter Besluit' (<http://beterbesluit.nl/>), bij behandeling van het vraagstuk of er weer verkeer in de Schuttenstraat zou moeten worden toegelaten. Voorafgaand is er op twee avonden met raadsleden geoefend met de methode.
2. Politiek Beraad: inwoners met een verstandelijke beperking: initiatiefnemer Avelijn is een Twentse zorgorganisatie die mensen met een verstandelijke beperking of een lage sociale redzaamheid ondersteunt. Dinsdagavond 6 februari zijn raadsleden in gesprek met inwoners met een verstandelijke beperking van deze organisatie. De gemeenteraadsverkiezingen en het gebruik van begrijpelijke taal stonden centraal in deze bijeenkomst. De hoge opkomst van raadsleden was opvallend.

4. Evaluatie

Samenvatting evaluatie kerngroep algemeen (juni 2017)

Overheidsparticipatie kan op meerdere manieren vorm gegeven worden. De raadsleden in de kerngroep zien meerwaarde in de huidige opzet en wensen hier graag op deze manier mee door te gaan. Ook omdat juist nu pas het idee ontstaat hoe zo'n kerngroep nu het best initiatieven kan ondersteunen. Dat is en was voor raadsleden een zoektocht. Verandering vraagt veel meer tijd dan verwacht.

Voor het slagen van de kerngroep is het wel belangrijk dat het eigenaarschap van deze werkgroep ook bij de raadsleden blijft liggen. De kerngroep wil graag met hernieuwd enthousiasme doorgaan op de ingeslagen weg, omdat ook erkend wordt dat deze nieuwe manier van werken tijd vraagt om zijn volle nut te kunnen bewijzen. Om hernieuwde energie in de kerngroep te krijgen wordt dan ook een oproep gedaan aan alle raadsleden zich aan te melden voor de kerngroep, uiteraard als deze raadsleden ook het commitment willen aangaan op actieve wijze vorm te geven aan betrokkenheid bij de initiatieven die begeleid worden door de kerngroep.

Tot slot is het goed te benoemen dat de wijze waarop de kerngroep ambtelijk ondersteund wordt, van belang is voor haar functioneren. Bij begeleiding van de initiatieven is gebleken dat korte lijnen met zowel

college als ook de ambtelijke organisatie een grote rol spelen. Daarom wordt geadviseerd om deze ondersteuning (door zowel griffie als een ambtelijk secretaris) te behouden zodat er voldoende draagvlak blijft.

Samenvatting proces Beter Besluit (juni 2017)

Na twee avonden lag er geen besluit waar alle deelnemers (ondernemers, bewoners, raadsleden en overige betrokkenen) zonder overwegend bezwaar achter konden staan. In die zin heeft de inzet niet geleid tot het gehoopte resultaat. Wel benadrukken de leden van de kerngroep dat de opbrengst van de avonden is dat er meer begrip is ontstaan tussen de verschillende gesprekspartners. Bovendien is de methode mogelijk inzetbaar voor andere trajecten en vraagstukken waarmee de raad in de toekomst te maken krijgt. Dat wordt als waardevol ervaren. De geleerde inzichten zijn:

- Deelnemers hebben niet (allen) het inzicht gehad, dat zij zelf aan zet waren om het vraagstuk op te lossen (het vraagstuk is niet 'van de gemeente' maar van de mensen zelf).
- *Voor of tegen* creëert een lastig gesprek. Alternatief: het vraagstuk breder definiëren zodat voor alle belanghebbenden iets te realiseren is. In de huidige opzet was het mogelijk de besluitvorming te blokkeren.
- Het is lastig voor deelnemers om een voorstel te formuleren waarbij voorwaarden worden meegenomen zodat ze dan kunnen instemmen.

Samenvatting reacties initiatieven per e-mail (december 2017)

- Zowel de *Eethoek* als de *Speeltuyn* uiten zich gelijkwaardig kritisch over het contact tussen het initiatief en de eethoek. Zij geven aan teleurgesteld te zijn in wat de kerngroep voor de initiatieven heeft kunnen betekenen. Uit de antwoorden komt naar voren dat zij andere verwachtingen hadden van de kerngroep, dan wat de kerngroep zich zelf ten doel heeft gesteld. Ook geven zij aan dat afspraken zijn gemaakt maar niet zijn nagekomen. (Dat neemt niet weg dat Eethoek is beland bij het Sportbedrijf)
- Het zelfregiecentrum geeft aan dat het contact tussen het initiatief en de kerngroep als positief is ervaren en dat het initiatief er veel voordeel uit heeft kunnen halen. Voor dit initiatief was duidelijk waar de kerngroep wel/niet voor was.
- Geen reactie ontvangen van de initiatiefnemer van de Moestuyn. (Hoewel er tekenen zijn dat dit initiatief goed loopt).

Samenvatting door voorzitter kerngroep van mondelinge input initiatiefnemer zelfregiecentrum d.d. 12 februari 2018

- Initiatiefnemer kijkt positief terug op contact met de kerngroep
- De kerngroep was moeilijk te vinden maar ze is met open armen ontvangen
- Beter om als kerngroep opties te geven dan (onbewust) te sturen bij een initiatiefnemer
- Belang van educatie / uitleggen, zorgt voor stuk begrip en voorkomt frustratie
- Initiatiefnemer laat het weten als Hagedoorn open gaat, de kerngroep leden komen graag kijken

5. Aanbevelingen

Op grond van de ervaringen komen de volgende aanbevelingen uit de evaluaties met de initiatieven

- Als kerngroep duidelijk aangeven waar de grenzen liggen en waar ze wel en niet van zijn. De gemeente ondersteunt door het ontsluiten van contact en door advies: dit betekent onveranderd dat de initiatiefnemer eigenaar blijft.
- In advies en feedback aan de initiatiefnemer meer aansluiten op de belevingswereld en bijvoorbeeld opties te geven in plaats van een specifiek advies. Zo kan voorkomen worden dat met het advies een initiatiefnemer mogelijk (onbewust) gestuurd wordt terwijl de richting niet past bij de initiatiefnemer en deze ontmoedigd wordt.

Op grond van de ervaringen komt de kerngroep tot de volgende aanbevelingen

- De kerngroep herkent een duidelijk verschil per hulpvraag van een initiatief.
- Kerngroep stelt dat zij moeten oppassen dat mensen de adviezen / woorden van de kerngroep voor waarheid aannemen. Als kerngroep proberen om het luchtig te houden.
- Het scheppen van realistische verwachtingen blijft lastig. Zo is met de speeltuin meerdere keren hierover gesproken, maar is toch het idee blijven bestaan dat de gemeente het probleem overneemt en oplost.
- De kerngroep stelt dat zij dichter bij de mensen komen als ze de initiatiefnemers zelf in control laten

- De kerngroep leden geven aan dat bij de Eethoek een minder concrete actie lag omdat de vraag minder helder was. De Eethoek heeft (indirect) wel meer aandacht gekregen na het contact met de kerngroep. De eethoek heeft een bepaalde kring om zich heen weten te mobiliseren. Belangrijk om als kerngroep dit (indirecte) effect niet te claimen. Dit laat zien dat de kerngroep ook een belangrijke rol heeft om initiatieven in de spotlight te brengen. Kijken of je een initiatief kan laten aansluiten bij een netwerk en een podium bieden bij resultaten.

Op grond van de ervaringen komt de ambtelijke ondersteuning tot de volgende aanbevelingen

- De kerngroep is 'iets ernaast' en om de verantwoordelijkheid en het resultaat aan de samenleving te kunnen laten is nog een lastige rol. Advies is om voor het vervolg met overheidsparticipatie te trachten om dit proces in te weven in de reguliere beleidsvormingsprocessen en in volle breedte met overheidsparticipatie bezig te zijn. De gedragsverandering daarmee niet onder een gedeelte van de raad/organisatie te stimuleren maar in de hele raad/organisatie.
- Zoals aangegeven in de kenmerken van overheidsparticipatie vraagt dit om luisterend en dienend publiek. Overheidsparticipatie vraagt niet alleen een andere rol van de gemeente maar ook van inwoners. Voor de samenwerking tussen de gemeente en inwoners vraagt dit een andere benadering. Hoe dit methodisch kan worden aangepakt vraagt meer aandacht.
- In de huidige vorm komt de kerngroep niet voldoende toe aan alle omschreven kenmerken van overheidsparticipatie. De kerngroep heeft initiatieven kunnen stimuleren en verbinden, maar heeft initiatieven in mindere mate kunnen aanjagen.
- In de huidige vorm komt het vooral aan op de raadsleden die nauw betrokken zijn bij de kerngroep. De overige raadsleden worden of voelen zich minder betrokkenen bij de onderwerpen die binnen de kerngroep aan bod komen. Dit sluit aan bij de aanbeveling om als gehele raad bezig te gaan met overheidsparticipatie, zoals de raad zelf al had aangegeven in het politiek beraad van 25 augustus 2015.
- In de huidige vorm leunt de kerngroep sterk op ambtelijke inzet. Juist in het vlot schakelen in relatienetwerken kunnen de raadsleden een grotere rol spelen.

6. Voorstel

Gelet op de inzichten die de afgelopen 3 jaren zijn opgedaan vanuit alle betrokkenen bij de kerngroep, wordt de nieuwe raad voorgesteld om de aanbevelingen ter harte te nemen. De kerngroep stond aan de start van een nieuwe overheidsrol. Zij heeft stappen gemaakt in de zoektocht naar gedragsverandering maar ziet ook dat dit zowel binnen de politiek als in de organisatie en in de stad niet vanzelf gaat. De nieuwe raad wordt aanbevolen om te kijken naar een manier om de leermomenten te verweven in de aanpak / processen die de raad kent in brede zin (in navolging van de wens van raad zoals voorlag in het politiek beraad van 25 augustus 2015, met de ervaringen van nu).

De aanwezige leden van de kerngroep (op 12-2-18) stellen dat zij het werk van de kerngroep als positief ervaren. De kerngroep neemt de aanbevelingen en het voorstel in de evaluatie ter harte maar is tegelijkertijd van mening dat een nieuwe raad dit nog niet direct op kan pakken binnen de reguliere raadsprocessen. Daarom stellen zij de nieuwe raad voor om opnieuw een groep in te stellen die dit proces van dichtbij kan begeleiden. In de startfase van de nieuwe raad is daarmee een groep raadsleden gewenst die actief de begeleiding van initiatieven op kan pakken en deze begeleiding kan sturen naar een bredere aanpak van initiatieven in aanpak / processen.